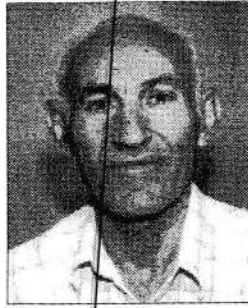

אניב לוי (אנוקוב)

נולד ב-1923 בקווקז, גרוזיה, עלה ארצה ב-1928
התגייס למשמר החופים ב-1942, לפלי"ם ב-1944

ה ע ם נ ה ר י ם ' 0

עתלית, עמד מכבי מוצרי, שלימים נפל בפיקוד על השיירות לירושלים, באפריל 1948. בראש הפלוגה הדרומית, מנחל תנינים ועד נחל רובין (שורק) עמד יענקל'ה סלומון, מי שבחורף 1943 פתח ופיקד על הקורס הימי הראשון במסגרת הפלמ"ח, והניח את היסוד לפלי"ם.

מכאן ואילך חלה מהפכה שלמה בבסיס ג'יסר א-זרקה, כמו בבסיסים אחרים של "משמר החופים". נשלחו אלינו מדריכים במקצועות השדאות: אימון הפרט ואימון כיתה, אימון גופני, טופוגרפיה, רימון רובה וטיפול בכלבי קשר. עברתי בחדרה קורס מיוחד בטיפול ושמירה בכלבי קשר, בהדרכתה של ד"ר מנצל מקרית חיים, כלבנית ידועה של ה"הגנה". מכאן יצאתי לקורס מ"כ של ה"הגנה", שנערך בגבעות זייד. בסיום הקורס חזרתי לבסיס והדרכתי בשדאות ובספורט באזור ובגליל.

הים פלט סירה ובה התאמנו בחתירה. המדריך היה נוטר בבסיס, גד היילברו. הוקמה ספריה ונשלחו אלינו מרצים ושחקני תיאטרון. אין ספק שההרגשה הכללית השתפרה. חשוב היה שלקראת פעילות ההעפלה יהיו החופים בשליטתן של יחידות עבריות חוקיות.

אחרי שירות של שנתיים וחצי ב"משמר החופים", אך טבעי הוא שאני מגיע ל"מחלחקה הימית" בקיסריה, לקורס השלישי של מפקדי הסירות. מטרת הקורס, כמו בקורסים הקודמים, היתה להמשיך ימאים לקראת העליה הבלתי ליגאלית, ההעפלה, לכשתתחדש. הקורס כלל בראש ובראשונה אימונים בחתירה בסירות, שיט מפרשים וניווט סירות מוטור בירקון. שלוש סירות עמדו לרשות המתאמנים: "דוב", "רבקה" ו-"תרצה". אחת מהן במוזיאון ההעפלה מתחת לספינת המוזיאון "אף על פי כן", בחיפה. שיעורים בנביגציה - נוטות - להתמצאות בים ביום ובלילה בעזרת מפות ימיות, וכן שיעורים באסטרונומיה, להכרת "צבא השמים", כמו שאמר שמואל: "נהירין לי שבילי הרקיע כשבילי נהרדעא". באימון גופני וג'אוג'יצו "פירקו" לנו את העצמות, וממקל, קצר או ארוך, לא יצאנו נקיים. כן היו אימונים בשימוש באקדה ומטווחים.

במפרץ הקטן בחוף שדות-ים-קיסריה, עגנו שלוש הסירות אותן ראינו לראשונה בריצת הבוקר לפני המסדר. גילוח

העליה לארץ ישראל של אמי, אחי ואנוכי היתה דרך נמל יפו. המשכנו בדיליז'אנס (כרכרה) לראשון-לציון, מושבה שאבי הגיע אליה בשנת 1925 כעולה בלתי ליגאלי, והוא היה המעפיל הראשון שהכרתי. המשפחה שלנו עוברת לכנימינה, מושבת הברון רוטשילד לקטיף פרחי היסמין שהאיכרים ואנשי שכונת יעקב גידלו לתעשיית הבושם. אני בוגר שמונה שנות לימוד בבית הספר העממי היסודי במושבה, יוצא לעבודה בענפי החקלאות השונים: בציר ענבים, קטיף שקדים וקילופם, מסיק זיתים, קטיף תפוחי זהב ועבודה בטוריה בפרדסים. חבר ה"הגנה" ביחידת האיתות.

שנת 1942, מלחמת העולם השנייה, אני מתגייס ל"משמר החופים", יחידת נוטרים במסגרת משטרת המנדט. תפקיד היחידה היה לשמור על חוף הים התיכון מפני פלישה, כאשר האיטלקים הצטרפו למלחמה לצד גרמניה.

היתה דרישה של הצבא הבריטי להקים יחידת נוטרים לשמירת חופי הארץ. השלטונות פנו אל הסוכנות היהודית לגייס את הנוטרים. הסוכנות הטילה על מפקדת ה"הגנה" לארגן את הכוח החדש, חלק מהמגוייסיים לא היה מחברי ה"הגנה". הנוטרים הוצבו בתחנות לאורך החוף בין נהריה בצפון ובין בני רובין (נחל שורק) בדרום. על שאר חלקי החוף הופקדו נוטרים ערבים. ניתנה תלבושת נוטרים, והאימון היחיד היה ת"ס (תרגילי סדר) ותס"ח.

בסיסנו היה בתל תנינים (קרוקודילופוליס) ליד שפך נחל תנינים לים התיכון. שם הבסיס היה ג'יסר א-זרקה על שם הכפר הערבי הסמוך. היינו שלושים נוטרים בשלוש תחנות. האחראי - סרג'נט (סמל) יששכר שדמי חבר שדות-ים. רוב המתגייסים היו חברי קיבוצים, בודדים היו מהמושבות הסמוכות.

ימים וילות של שמירה בתחנות החוף, תנאי שירות קשים, העדר אימונים ראויים לאנשי ביטחון והעדר פעילות תרבותית הביאו ליחידה בנכונותם של הנוטרים להמשיך את שירותם ב"משמר החופים". רבים ביקשו להשתחרר.

באפריל 1944 החליט הפיקוד העליון של ה"הגנה" להכפיף את יחידת "משמר החופים" למטה הפלמ"ח. הכוח חולק לשתי פלוגות: בראש הפלוגה הצפונית, מנהריה ועד

ויתדות. סיור בארצון הורדוס, החומות הכפולות וברכות המים הענקיות. מבחינים בדיוק שהקיף את מצדה והמחנות הרומיים שהשלימו את המצור.

הירידה קצת יותר נוחה. ממשיכים דרומה לכיוון סדום. מים - הפסקה באום בעיק (עין בוקק), נווה מדבר קטן. ממשיכים לקסר א-זוירה (מצד זוהר), מבצר בתוך נחל זוהר. הליכה בין הקירות הצבעוניים הזקופים של נחל פרצים אל מערת הקמח. ירידה בלילה מהר סדום אל מפעל האשלג. שם אין אוהבים זרים אולם למדריך שלנו קשרים עם אנשי ה"הגנה" ואלה מקבלים אותנו ואף מסיעים אותנו כברת דרך ברכב-המפעל לכיוון המכתש הקטן. מגיעים לעין מור ולעין עבדה (עבדת), משם דרך סג'רת אל-בקרה (שדה בוקר) לסבטה (שבטה), תחנה אחרונה. רכב מחכה ומסיע אותנו לרביבים. כאן מתכבדים בארוחה טובה וחוזרים.

ספינת המעפילים "שבתאי לוזינסקי".

ב-12 במרץ מצליחה הספינה לפרוץ את ההסגר על חופי הארץ ומגיעה לחוף ניצנים בדרום. אנו בבגדי ים, יחפים, שיניים נוקשות, מקבלים מידי פעם כוסית קוניאק למען ייחם לנו. לפני עלות השחר מתקרבת הספינה ובהתאם להוראות נתקעת בקרקע הים במרחק של כ-120 מטר מהחוף. אנו שוחים בגלים גבוהים להגיע אל הספינה. נמתח חבל מהספינה אל החוף. בסירות הגומי של הספינה ניסינו להביאם אל החוף, אך "קולות מים רבים אדירים משברי ים" מקשים על הפעולה. העולים מתבקשים לקפוץ מגובה של כ-7 מטר אל הים הסוער ואנו מקבלים אותם ומוליכים אותם אל החבל בשחיה, נאחזים בו ומלווים אותם אל החוף. הספינה מתגלה על ידי אירון סיור. בינתיים הוזעקו אנשי היישובים בדרום הארץ לבוא ולהתערב בעולים החדשים. אוניית משחית בריטית שולחת סירות מנוע אל הספינה. סירותיהם מתהפכות ושלושה מהם טובעים, שלושה אחרים מגיעים אל החוף בשחיה.

רוב העולים נלקחו על ידי אנשי הצבא אל מחנה הצבא באשדוד. תעודות זיהוי של אנשי הפלמ"ח, ה"הגנה" ואנשי יישובי הדרום נזרקות אל מדורה במרכז החצר והועלו באש.

ניסיון להיות את האנשים לא עולה יפה כי לכל השאלות תשובה אחת בפינו: "אני יהודי מארץ ישראל". בלילה הוסענו במכוניות צבאיות לנמל חיפה, סירבנו לרדת מהמכוניות, וארבעה-חמישה חיילים אחזו בנו נושאים אותנו אל המדרגות העולות אל אוניית הגירוש "אמפייר רויאל". מרססים אותנו בד.ד.ט. נערך ניסיון נוסף לזהות אותנו ואנן אומר לאיש הבולשת שפניו מוסוות: "מה אתה רוצה ממני? אני יהודי מארץ ישראל!" איש הבולשת מסתכל עלי ואני מורד מהאוניה. הוחזרנו אל המחנה הצבאי באשדוד. למחרת נקראנו אל מפקד המחנה שאמר: "הריני מודיעכם כי אף על פי שלא שיתפתם פעולה עם הממשלה, עמידתכם כאנשים היתה עמידת כבוד ולכן אני משחרר את כולכם. אני תקווה כי כשניפגש כאן שנית תתנהגו לפי החוק". שנית לא נפגשנו.

שבוע לאחר ההורדה אירגנתי כיתת ימאים להפלגה אל הספינה "שבתאי לוזינסקי", לבדוק מה עלה בגורלה. כבר ממרחק לא נראו שני התרנים הגדולים של הספינה העשויה מעץ. נקשרנו אל הדופן ועלינו. לעינינו נגלה חורבן שלם. ודאי הוא שהספינה נשרדה על ידי הערבים ונשרפה. לא נותר מהספינה שהביאה מאות מעפילים אל המולדת, דבר ראוי אותו נוכל לשמר. נותר רק הזיכרון.

אחרי השחרור מצה"ל אני לומד בסמינר בקיבוצים ועובד בהוראה במשך שלושים שנה. גם אשתי מורה. במהלך שנים אלה אנו יוצאים לטורונטו, קנדה, להורות בבית הספר של הקהילה היהודית שם. אני בוגר מחזור ראשון של בית הספר הגבוה ליריעת הארץ "מכון אבשלום", בנייהולו של פרופ' שמואל אביצור. אני מוסמך כמורה דרך על ידי משרד התיירות ועוסק בהדרכה עד עצם היום הזה. אני רוכש השכלה גבוהה, תארים ראשון ושני בתנ"ך והיסטוריה של עם ישראל. השתתפתי במלחמת קדש (1956) ובמלחמת ששת הימים (1967).

אני מברך את היוזמים לעריכת האסופה של סיפוריהם וזכרונותיהם של מי שהשתתפו בפעולות הישוב העברי להעלות מעפילים מתדפקים על שערי הארץ. יישר כוחכם!!

מחנה "משמר החופים" ב-ג'סר א-זרקא - 1942